

Komunikat prasowy

Luksemburg, 30 czerwca 2022 r.

Korzystanie przez Komisję z usług konsultantów zewnętrznych jest potencjalnie obarczone ryzykiem – twierdzą kontrolerzy UE

Sposób, w jaki Komisja Europejska zatrudnia konsultantów zewnętrznych i korzysta z ich usług, nie zapewnia optymalnego wykorzystania środków finansowych ani pełnej ochrony interesów Komisji – wynika ze sprawozdania opublikowanego dziś przez Europejski Trybunał Obrachunkowy. W ramach regulujących korzystanie z tych usług występują poważne luki, co niesie ze sobą potencjalne ryzyko związane z koncentracją usługodawców, nadmierną zależnością i konfliktami interesów. Kontrolerzy stwierdzili, że ryzyko to nie jest wystarczająco monitorowane, a ponadto zwrócili uwagę na uchybienia w metodach oceny wyników prac konsultantów i zapewnianej w ramach tych prac wartości dodanej.

Z ustaleń kontrolerów wynika, że ustanowiony przez Komisję Europejską system informacyjny nie daje pełnego obrazu sytuacji, jeśli chodzi o korzystanie przez nią z usług konsultantów zewnętrznych. Nie ulega wątpliwości, że Komisja w coraz większym stopniu polega na konsultantach zewnętrznych, którzy świadczą rozmaite usługi doradcze i usługi wsparcia. W minionych latach udzielała ona zamówień o wartości około 1 mld euro rocznie na różnego rodzaju usługi, w tym doradztwo, badania, oceny i prace naukowe. Zewnętrzni usługodawcy są angażowani głównie na potrzeby realizacji polityki sąsiedztwa i polityki rozszerzenia UE, a także przy wdrażaniu partnerstw międzynarodowych, instrumentów polityki zagranicznej oraz działań w dziedzinie środowiska i klimatu. Kontrolerzy sprawdzili, czy Komisji Europejskiej udało się zagwarantować optymalne wykorzystanie środków finansowych i jednoczesną ochronę jej interesów.

– Zlecenie niektórych prac dostawcom zewnętrznym bywa użyteczne, a niekiedy wręcz niezbędne – powiedział François-Roger Cazala, członek Trybunału odpowiedzialny za kontrolę. – Komisja Europejska powinna jednak dopilnować, by wydatkowane przez nią środki przynosiły możliwie największą wartość dodaną. Należy również zapewnić większą przejrzystość i rozliczalność, jeśli chodzi o zadania, które można zlecać na zewnątrz, a także sposoby zarządzania ryzykiem

Niniejszy komunikat prasowy stanowi streszczenie sprawozdania specjalnego przyjętego przez Europejski Trybunał Obrachunkowy. Pełny tekst sprawozdania dostępny jest na stronie eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

koncentracji usługodawców, nadmiernej zależności oraz konfliktów interesów. Mam nadzieję, że sprawozdanie Trybunału pomoże unijnym organom administracji podjąć kroki w tym kierunku.

Kontrolerzy wykryli braki w ramach regulujących korzystanie z usług konsultantów zewnętrznych. W szczególności stwierdzili oni, że w przypadku doradztwa i prac badawczych, na które to usługi przypada niemal 80% zakontraktowanych środków, brakuje wytycznych co do tego, w jakim zakresie zadania mogą być przedmiotem outsourcingu. Nie zdefiniowano też usług konsultantów zewnętrznych ani nie wskazano, które zdolności i zadania powinny być zapewniane wewnętrznie. Co więcej, w przypadku niektórych usług doradztwa zleczanych w celu wykonania powtarzających się zadań Komisja przed ogłoszeniem nowych zamówień nie przeprowadza analizy kosztów, korzyści i potrzeb, aby rozważyć względne korzyści z zaangażowania dostawców zewnętrznych zamiast wykorzystania swoich własnych pracowników.

Kryteria stosowane na potrzeby wyboru zwycięskich ofert były wprawdzie odpowiednie, ale Komisja w niewystarczającym stopniu monitorowała istotne czynniki ryzyka związane z korzystaniem przez nią z usług konsultantów zewnętrznych i w niedostatecznym zakresie zarządzała tym ryzykiem. Mowa tu między innymi o ryzyku koncentracji dostawców i nadmiernej zależności od stosunkowo niewielkiej liczby dostawców usług. W okresie objętym kontrolą Komisja Europejska zawarła umowy z 2 769 konsultantami zewnętrznymi. Na dziesięciu największych dostawców przypadło jednak 22% (około 600 mln euro) łącznych kwot zamówień udzielonych w tym okresie. Oznacza to, że niektóre służby Komisji w dużym stopniu polegają na stosunkowo niewielkiej liczbie dostawców. Sytuacja, w której ten sam dostawca zdobywa kolejne zamówienia przez kilka lat z rzędu, nie należy do rzadkości – mimo regularnego organizowania procedur przetargowych w otwartym trybie.

Poleganie na niewielkiej liczbie konsultantów zewnętrznych wiąże się z ryzykiem, że niektórzy dostawcy posiadający duże doświadczenie we współpracy z Komisją będą osiąkali większe sukcesy w pozyskiwaniu zamówień. Jako przykład kontrolerzy UE opisali sytuację, w której niektórzy dostawcy świadczyli jednocześnie różnego rodzaju usługi w zakresie doradztwa, realizacji i oceny na rzecz jednej dyrekcji generalnej Komisji. Może im to dać przewagę konkurencyjną, ponieważ uczestniczą oni w opracowywaniu, realizacji oraz ocenie tej samej strategii politycznej UE. Komisja posiada procedury umożliwiające wykrywanie potencjalnych konfliktów interesów oraz zapobieganie takim konfliktom. Zazwyczaj są to jednak kontrole formalne, które same w sobie nie są w stanie wyeliminować ryzyka konfliktów interesów.

Jeśli spojrzeć na poszczególne umowy, kontrolerzy UE zauważyli, że przed dokonaniem płatności Komisja weryfikuje, czy usługi wyświadczone przez konsultantów spełniają wymagane normy jakości. Zwracają jednak uwagę, że z wyjątkiem badań i ocen nie analizowała ona konsekwentnie wyników prac konsultantów zewnętrznych. Tylko niektóre dyrekcje generalne wyciągały wnioski na przyszłość lub przeprowadzały ocenę *ex post* kosztów i korzyści. Nawet jeśli czynności takie były wykonywane, uzyskane w ich toku informacje nie są gromadzone w scentralizowany sposób, co umożliwiłoby optymalne wykorzystanie rezultatów prac konsultantów zewnętrznych. Zdaniem kontrolerów ogranicza to z kolei zdolność Komisji do wskazywania potencjalnych obszarów wymagających poprawy, a także zwiększa ryzyko ponownego zaangażowania konsultantów, którzy w przeszłości osiągnęli niezadowolające wyniki.

Zważywszy na skalę korzystania z usług konsultantów zewnętrznych, kontrolerzy unijni wzywają Komisję Europejską do udoskonalenia metod zarządzania tymi usługami. Zalecają również, by Komisja zapewniła większą rozliczalność poprzez prowadzenie regularnej i dokładnej sprawozdawczości na temat korzystania z tych usług.

Informacje ogólne

Kontrola przeprowadzona przez Trybunał dotyczyła usług świadczonych przez konsultantów zewnętrznych, które zostały sfinansowane z budżetu UE i zamówione przez Komisję Europejską w latach 2017–2019, a które Komisja ujęła w swojej ewidencji jako doradztwo, badania, oceny lub prace naukowe. W stosownych przypadkach Trybunał wziął również pod uwagę nowe istotne informacje na temat korzystania z usług konsultantów zewnętrznych. W zakres kontroli nie wchodziły usługi doradcze w dziedzinie informatyki.

Sprawozdanie specjalne 17/2022 pt. „Konsultanci zewnętrzni w Komisji Europejskiej – istnieją możliwości dokonania reform” jest dostępne na stronie internetowej Trybunału (eca.europa.eu).

Kontakt dla prasy

Biuro prasowe Trybunału – e-mail: press@eca.europa.eu

- Vincent Bourgeois – e-mail: vincent.bourgeois@eca.europa.eu – tel. kom.: (+352) 691 551 502
- Damijan Fišer – e-mail: damijan.fiser@eca.europa.eu – tel. kom.: (+352) 621 552 224
- Claudia Spiti – e-mail: claudia.spiti@eca.europa.eu – tel. kom.: (+352) 691 553 547